

Parnične radnje

Struktura i sadržina parnice

Šta čini strukturu parnice?

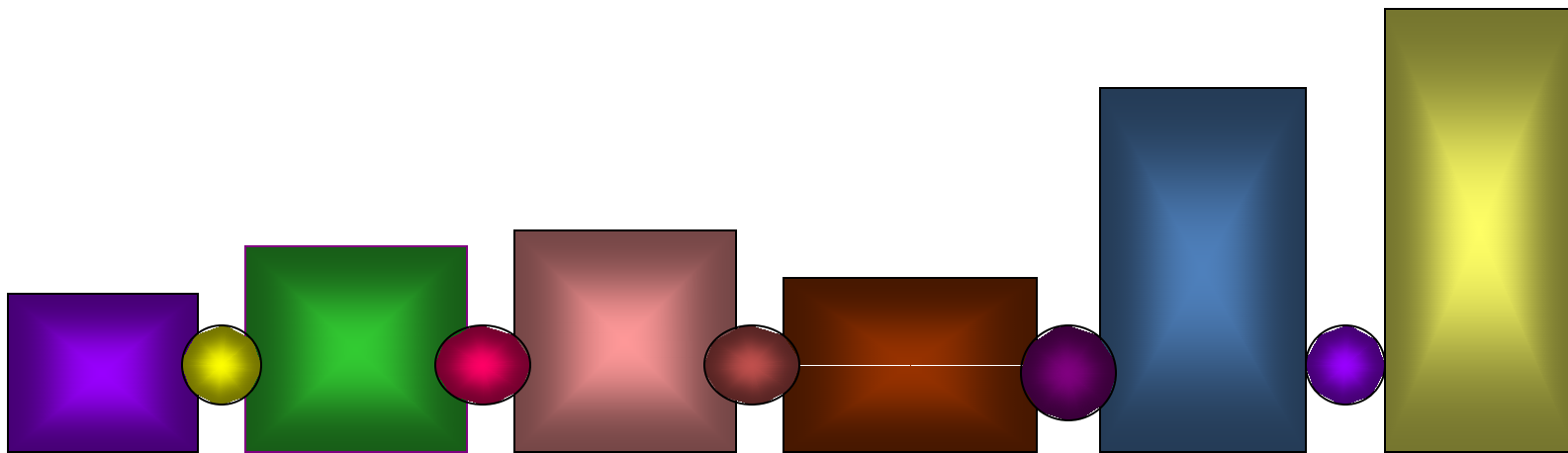
Niz procesnih instituta

Šta čini sadržinu parnice

Parnična delatnost procesnih subjekata

Kretanje parnice

Kretanje možemo zamisliti kao...

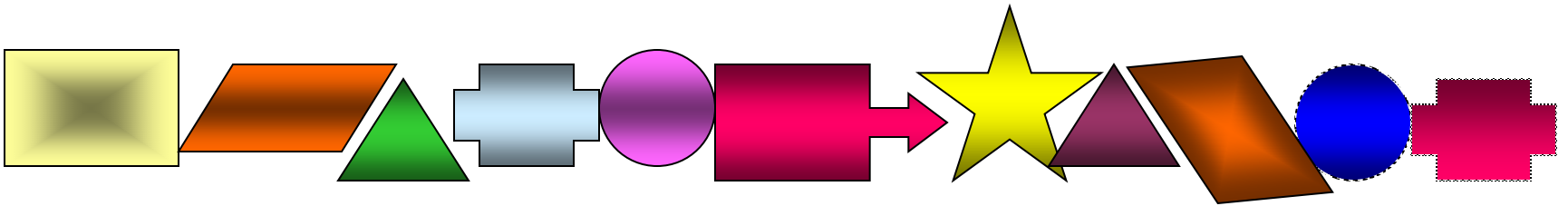

Tužba

Presuda

Parnični postopak

- Parnična delatnost procesnih subjekata
- Niz radnji koje se kontinuirano preduzimaju da bi se spor rešio

Procesnopravne činjenice

Činjenice koje omogućavaju razvoj parnice –
prelazak parnice iz jedne u drugu procesnu
situaciju

Šta su pravne činjenice?

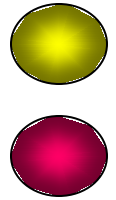
Šta su procesnopravne činjenice?

Činjenice za koje norme procesnog prava vezuju izvesna
dejstva

Parnične radnje

- ljudske radnje
- pravne radnje
- najznačajnije procesne činjenice

Parnična radnja

- Osnovni elemenat postupka, najznačajnija procesnopravna činjenica
- DEFINICIJA:

Pravna radnja parničnih subjekata predviđena i regulisana pravilima parničnog procesnog prava, kojima su određeni:

- uslovi za preduzimanje parničnih radnji
- uslovi za punovažnost (dopuštenost) radnji
- sadržina i forma radnji
- dejstvo koje radnje proizvode u parnici (njima se zasniva, menja ili ukida procesnopravni odnos)

Povezanost parničnih radnji

- Parnične radnje čine sadržinu parnice
- Parnične radnje su medjusobno povezane:

ciljna povezanost

sve imaju jedinstveni cilj – rešenje spora

kauzalna povezanost

(potonje radnje pretpostavljaju izvršenje prethodnih radnji – jedna radnja uzrok, druga, posledica)

vremenska povezanost

logička povezanost

Parnične radnje

- Parnične radnje u širem smislu
 - **procesne radnje**
 - Parnične radnje u užem smislu
 - **stranačne i sudske parnične radnje**
 - Strančke i sudske radnje stalno se prepliću, izazivaju i određuju jedna drugu
- Izučavanje anatomije procesa zahteva da se ove dve grupe radnji odvojeno izučavaju

Zakonska terminologija - radnje u postupku, - radnje

Stranačke parnične radnje

- Šta su stranačke parnične radnje?
 - Pravne radnje koje preduzimaju stranke, regulisane pravilima procesnog prava kojima su određeni uslovi za preduzimanje i punovažnost, sadržina, forma i dejstvo koje proizvode u parnici
 - **Nisu sve pravne radnje koje u toku i povodom parnice stranke preduzimaju parnične radnje**
 - Sklapanje sporazuma o mesnoj nadležnosti
 - Izdavanje punomoćja za zastupanje u parnici
- Dejstvo ovih pravnih radnji nastupa u parnici preko i posredstvom stranačke parnične radnje

Sušтина parnične radnje – aktivno telesno držanje

- Parnična radnja je uvek neko činjenje
 - telesni (realni) akt (potpisivanje zapisnika, predaja obaveštajnog predmeta...
 - izgovaranje reči
- Pojam parnične radnje razlikuje se od pojma “procesno ponašanje”

Pitanja:

- Ima li tzv. negativnih parničnih radnji?
- Može li radnja biti preduzeta “konkludentno”

ZAPAMTITI!!!

- Stranke nisu dužne da preduzimaju parnične radnje
- Stranke su ovlašćene da preduzimaju parnične radnje
- Sve preduzete radnje rezultat su slobodne dispozicije stranaka
- Preduzimanje radnji – procesni teret, a ne procesna dužnost

Kako treba tumačiti nalog suda da tuženi odgovori na tužbu u određenom roku?

- Sud ne nalaže tuženom da ispuni neku dužnost prema sudu ili prema parničnom protivniku
- Nalog suda ne može biti prinudno ostvaren
- Sud *poziva* tuženog da ispuni svoj procesni teret u interesu samog tuženog
- Sud poučava tuženog o načinu i vremenu preduzimanja ove radnje i upozorava ga o posledicama propuštanja
- Tuženi nije dužan da preduzme radnju
- Tuženog mogu pogoditi štetne posledice ako ne odgovori na tužbu

Procesno ponašanje stranka *genus proximum*

parnična radnja parnično propuščanje

- **Aktivno procesno ponašanje** – stranka je delatna, preduzima parnične radnje
- **Pasivno procesno ponašanje** – stranka je nedelatna, propušta da preduzima parnične radnje na koje je zakonom ovlašćena

ZPP reguliše:

- posledice preduzimanja radnji
- posledice propuštanja radnji

Posledice izričito regulisane ili je sudu ostavljeno da ceni značaj propuštanja

Parnična radnja i pravni posao

- Dva potpuno različita pravna pojma koja treba oštro razlikovati
 - Služe različitim ciljevima i imaju različitu namenu
 - Parnične radnje proizvode dejstvo u parnici, a pravni poslovi u materijalnopravnim odnosima
- Pitanje: Može li stranka raspolagati svojim ovlašćenjem na preduzimanje parničnih radnji?

Obeležja stranačkih parničnih radnji

- Pravne radnje regulisane pravilima ZPP
- Suština radnje – **aktivno telesno držanje**
- Parnična radnja – **svesna i voljna radnja**
 - **Bitno je** – da stranka zna i da je svesna da radnju preduzima
 - **Nije bitno** - da stranka zna koja će dejstva radnja izazvati i da li želi nastupanje ovih dejstava

Kod parnične radnje bitno je spoljašnje ponašanje, a ne unutrašnja volja stranke; radnja proizvodi dejstvo zato što je preduzeta i onako kako je preduzeta!!!

Parnična radnja je voljni akt, što podrazumeva da je stranka sposobna za svesnu izjavu volje

- PITANJA:

- Može li da proizvede dejstvo parnična radnja koju je preduzela stranka u pijanom stanju?
- Da ste sudija, šta biste preduzeli ako na ročište dodje pijana stranka?
- Da li će ova stranka snositi neke konsekvence zbog svog ponašanja?

Značaj mana volje za punovažnost radnji

- Mane volje ne utiču na punovažnost parničnih radnji
 - Parnična radnja se može ispraviti, dopuniti, izmeniti, preinačiti... preduzimanjem nove radnje
- Izuzeci od pravila:
 - Nedopuštena je parnična radnja kojom stranka zloupotrebljava svoja procesna ovlašćenja
 - Ako je radnja koja se sastoji u izjavi volje preduzeta pod pretnjom, prinudom ili u zabludi, odluka koja je nastala kao rezultat ove radnje može se pobijati pravnim lekovima zbog mana u volji

PAŽNJA: ne pobija se sama parnična radnja, već odluka kao posledica te radnje!

Zadatak:

Posle održanog prvog ročišta za glavnu raspravu, tužilac i tuženi usmeno su se sporazumeli da tuženi isplati tužiocu deo duga u roku od 3 dana, a da umesto isplate ostatka duga od svog materijala izradi i preda tužiocu metalnu kapiju. Dogovorili su se da tužilac povuče tužbu. Tužilac je istog dana uputio sudu podnesak sa izjavom da povlači tužbu.

- Tuženi u ugovorenom roku nije isplatio dug.
- Šta bi tužilac, po vašem mišljenju, trebalo da preduzme?
- Koja mana volje je u pitanju?
- Da li je ova mana volje relevantna za ocenu dopuštenosti povlačenja tužbe?

Zadatak:

Na ročištu za glavnu raspravu, u parnici koju je pokrenuo radi naknade neisplaćene zarade, tužilac Milan Nikolić izjavio je da se odriče svog tužbenog zahteva, pa je sud istoga dana doneo presudu na osnovu odricanja. Ovu radnju tužilac je preduzeo zbog toga što mu je šef pravne službe u preduzeću u kome je zaposlen prethodnog dana saopštio da će dobiti otkaz ako se ne bude odrekao tužbenog zahteva. Na sastanku sindikata, radnik je sa ovim upoznao članove sindikata, koji su izrazili spremnost da o trošku sindikata bude angažovan advokat koji bi zaštitio prava Milana Nikolića. Milan se sa tim saglasio.

- ☀️ Koja pravna sredstva se mogu upotrebiti radi zaštite prava?
- ☀️ Da je Milan Nikolić prilikom davanja izjave o odricanju od tužbenog zahteva upoznao sud sa razlozima zbog kojih to čini, da li bi sud mogao da donese presudu na osnovu odricanja.
- ☀️ Da li u konkretnom slučaju Milan Nikolić može da opozove svoju izjavu o odricanju od tužbenog zahteva? Adgumentujte svoj stav.

Stranačke parnične radnje uvek su jednostrane

- **Adresat stranačkih parničnih radnji je – SUD**
- Radnja proizvodi dejstvo u trenutku kad je preduzeta, ukoliko je dopuštena
- Da bi radnja proizvela dejstvo, nije potreban nikakav prihvata od suda ili parničnog protivnika
- **PRIVID DVOSTRANOSTI** - saglasne izjave stranaka – dispozitivne parnične radnje, dve posebne jednostrane radnje sa istovetnim smislom – stvaraju privid dvostranosti (korelativnosti) – npr. povlačenje tužbe i pristanak na povlačenje tužbe

Dejstva parničnih radnji ne mogu biti uslovljena, ni vremenski odložena

LOGIKA OVOG PRAVILA:

- Parnična radnja stvara novu procesnu situaciju
- Procesni odnos se stepenasto razvija prelazeći iz jedne u drugu procesnu situaciju
- Da bi parnica pravilno “sazrevala” za odluku, prethodna situacija mora biti definitivna i stabilna da bi se na nju “naslonila” naredna procesna situacija
- Ukoliko bi se radnje preduzimale pod uslovom ili rokom, proces bi bio – KULA OD KARATA
- Sudbina i dejstvo radnje ne sme zavisiti od uslova niti od roka
- Radnja automatski proizvodi dejstvo onda kada je i onako kako je preduzeta

Izuzeci od pravila o zabrani preduzimanja radnje pod uslovom

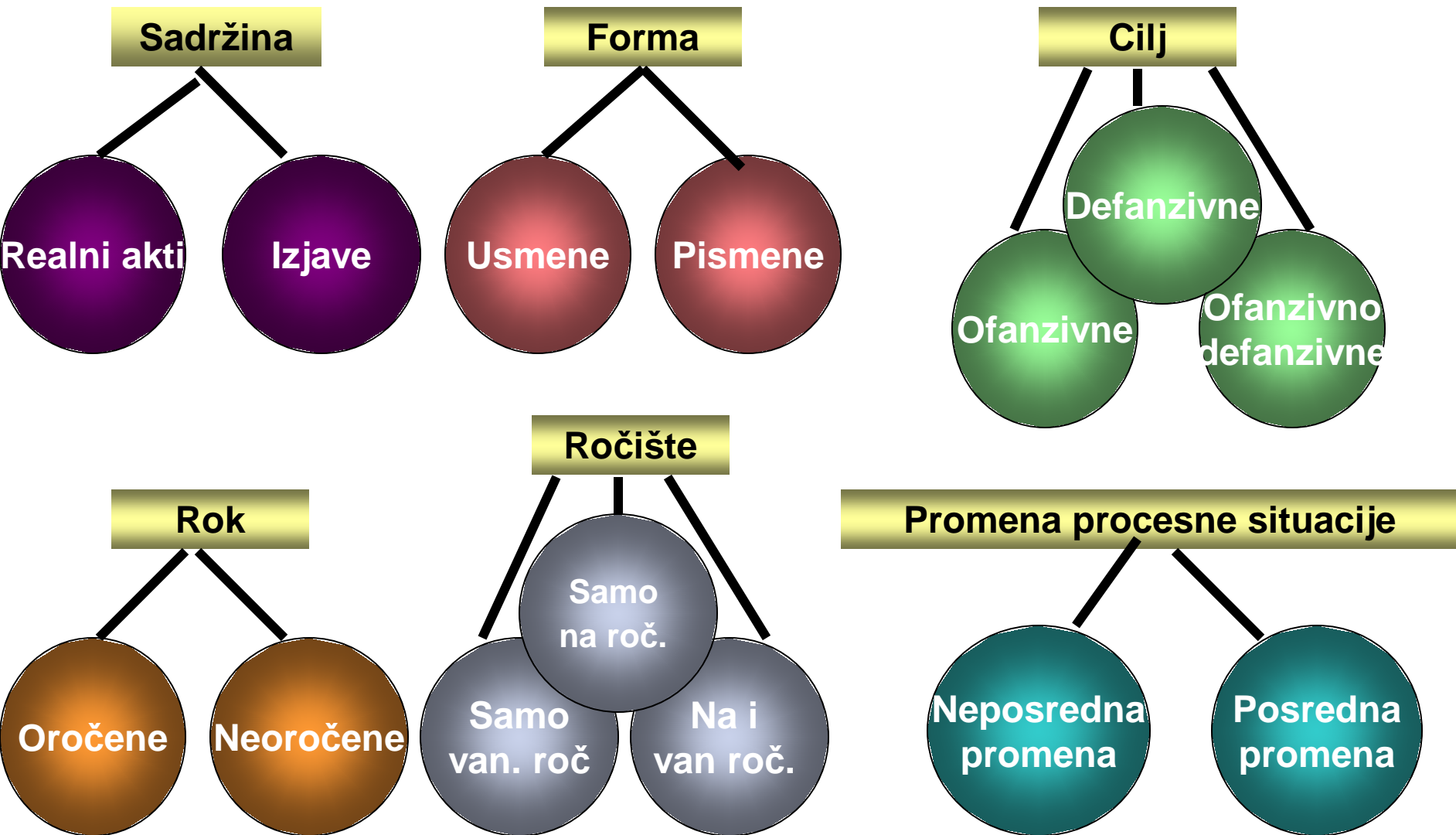
- Eventualna kumulacija tužbenog zahteva
- Eventualno pasivno suparničarstvo
- Eventualno isticanje prigovora protivtražbine radi prebijanja
- Eventualno isticanje predloga u pravnom leku

USLOV JE– odredjeni događaj u samoj parnici

Sanacija nedostataka parničnih radnji

- Ispravka i dopuna parnične radnje
- Naknadno odobrenje parnične radnje
- Zanemarivanje nedostatka
- Konverzija parnične radnje

Klasifikacije parničnih radnji:

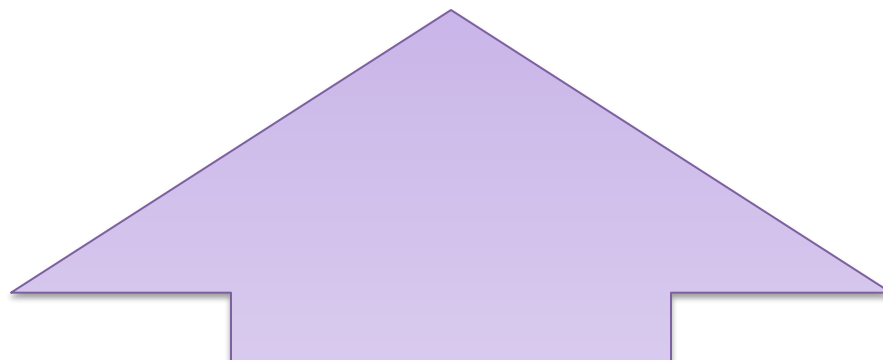
**NEPOSREDNO DEJSTVO SVAKE
PARNIČNE RADNJE UVEK JE ISTO !!**

– IZAZIVA DELATNOST SUDA

Sadržina stranačkih parničnih radnji

- Radnje imaju različitu sadržinu
- Različite teorijske klasifikacije:
- I - predlozi, tvrdnje, izjave pristanka i saglasnosti, saopštenja, pitanja i radnje raspolaganja
- II - radnje koje sadrže zahtev, predlozi, saopštenja, izjave, pitanja, dispozitivne parnične radnje, realni akti

PARNIČNE RADNJE KOJE SADRŽE ZAHTEV

- Radnja kojom stranka traži od suda da sprovede postupak i donese odluku određene sadržine
- Sud je dužan da radnju uzme u postupak i odluči o osnovanosti zahteva – da ga usvoji ili odbije
- Zahtev je procesnopravni, različit od materijalnopravnog zahteva

Glavni zahtev – procesni zahtev

- Parnične radnje sadrže glavni zahtev i procesni zahtev
- **Glavni zahtev** – zahtev za presudu
 - ističu ga i tužilac i tuženi
- Koje radnje sadrže glavni zahtev?
 - tužba, preinačena tužba, zajednički predlog za razvod braka, prigovor protivtražbine radi prebijanja, medjupredlog za utvrđenje, odgovor na tužbu, pravni lekovi
- **Procesni zahtev** – zahtev stranke da sud odluči o nekom procesnom pitanju
 - Zahtev za vraćanje u predjašnje stanje, zahtev za odlaganje rasprave, zahtev za produženje roka...

Elementi radnje koja sadrži zahtev

- **Činjenični osnov zahteva**
 - činjenice na kojima je zahtev zasnovan
 - dokazi kojima se te činjenice mogu utvrditi kao istinite ili verovatne
- **Pravni osnov zahteva**
 - Pravna pravila iz kojih proizlazi osnovanost zahteva

Stranka slobodno raspolaže radnjom koja sadrži zahtev sve dok sud ne odluči o zahtevu

Predlog

Stranka traži od suda da preduzme izvesnu radnju

U starijoj procesnoj literaturi korišćen izraz molba – neadekvatan

Da li će sud postupiti po predlogu - ne zavisi od dobre volje, naklonosti sudije ili njegovog raspoloženja

Saopštenje

Stranka saopštava sudu ili, preko suda, svom parničnom protivniku ili nekom trećem licu određene činjenice u vezi ili povodom parnice

Saopštenje upućeno trećem licu ili protivniku sadrži i zahtev da sud dostavi saopštenje onome kome je upućeno

Izjave

Stranački navodi kojima stranke pružaju sudu procesni materijal ili se izjašnjavaju o procesnom materijalu koji je izneo parnični protivnik ili koji je prikupljen na raspravi

TRI grupe stranačkih izjava:

Izjave o materijalno-pravnim odnosima

Izjave o stanju stvari

Izjave o pravnim normama

I. Izjave o materijalnopравnim odnosima

- Stranački navodi koji se tiču spornog materijalnopравnog odnosa
 - Izjava da materijalnopравni odnos postoji ili da ne postoji
 - Izjava da materijalnopравni odnos ima određenu sadržinu,
 - Izjava da iz jednog materijalnopравnog odnosa stranci pripada određeno subjektivno pravo
 - ...

II.

Izjave o stanju stvari

- Stranke obrazlažu svoje zahteve, iznose činjenice od koji zavisi nastanak, promena ili prestanak spornog materijalnopravnog odnosa
 - Činjenični navod
 - Priznanje činjeničnog navoda (sudsko priznanje) - čini izlišnim dokazivanje
 - Značaj vansudskog priznanja
 - Osporavanje činjeničnog navoda
 - “poričem”, “osporavam”, “ne priznajem kao tačno”, “tvrdim da je netačno”
 - Protivtvrdjenje (alibi)
 - Neutralne izjave

III.

Izjave o pravnim normama

- Pravna razlaganja
- Pravna kvalifikacija činjenica
- Tumačenje propisa
- Analiziranje i pobijanje pravne argumentacije protivnika

Pitanja

- Parnične radnje koje služe razjašnjenju stanja stvari
- Uvek upućena sudu
- Stranka upućuje pitanje parničnom protivniku, svedoku ili veštaku neposredno, po odobrenju suda
- Dužnost davanja odgovora
 - Parnični protivnik stranke nije dužan da odgovori na njeno pitanje (ako protivnik ćuti, nema radnje)
 - Svedok i veštak dužni da odgovore na pitanje
 - Dužnost davanja odgovora ne postoji:
 - ako je sud zabranio davanje odgovora
 - ako postoji zakonsko ovlašćenje na uskraćivanje odgovora

Dispozitivne parnične radnje

- Parnične izjave volje u pogledu parničnog predmeta
- Neposredno i automatski proizvode procesno dejstvo
- VRSTE:
 - Podizanje zahteva za presudu i povlačenje zahteva za presudu
 - Tzv. pristanak na povlačenje tužbe
 - Odricanje od zahteva, odricanje od prava na pravni lek, izjavljivanje pravnog leka i povlačenje pravnog leka,
 - Oспорavanje zahteva i priznanje zahteva
 - Preinačenje tužbe i tzv. pristanak na preinačenje
 - Sudsko poravnanje

Saglasne dispozitivne izjave stranaka – poseban tip dispozitivnih parničnih radnji

Procesna situacija može biti promjenjena samo ako obe stranke preduzmu radnje koje su usmerene ka istom procesnom rezultatu.

Npr.:

Povlačenje tužbe i pristanak na povlačenje tužbe

Preinačenje tužbe i pristanak na preinačenje tužbe

Realni akti

- Poseban tip parničnih radnji koje se sastoje u nekom telesnom aktu
 - Dolazak na ročište
 - Predaja podneska
 - Potpisivanje zapisnika
 -

Radnje napada i radnje odbrane

Kriterijum za podelu - neposredni cilj stranačke
parnične radnje

Cilj ofanzivne radnje – promena pravne situacije

Cilj defanzivne radnje – očuvanje postojeće
pravne situacije

**Ko preduzima ofanzivne i defanzivne stranačke
parnične radnje?**

- Ofanzivne parnične radnje
- Defanzivne parnične radnje
- Ofanzivno-defanzivne parnične radnje

Svaka ofanzivne stranačka radnja sadrži sledeće elemente:

Navodjenje pravnih činjenica (stvarni osnov zahteva)

Ponuda dokaza

Navodjenje pravnog osnova

Pravno razlaganje (pravno tumačenje, pravno izvodjenje)

Zahtev, petitum (procesni zahtev i materijalni zahtev)

Forma stranačkih parničnih radnji

- Slobodna ili zakonom određena
- Usmena i pismena forma
- Podnesak - pismena forma stranačkih parničnih radnji
 - Pripremni podnesci
 - Konačni podnesci
 - Obični podnesci

Ne postoji mogućnost da stranka preduzme radnju za koju je predviđena pismena forma tako što daje usmenu izjavu na zapisnik

Domaći zadatak

- Pred Osnovnim sudom u Nišu u toku je parnica koju vodite protiv Branka Brankovića P. Br. 234/2015. Dobili ste poziv za ročište, ali zbog službenog puta u unostranstvu nećete biti mogućnosti da pristupite ročištu.
- Želite da sudu uputite podnesak u kome tražite odgađanje ročišta.
- Sastavite podnesak upućen sudu koji sadrži radnju koju treba da preduzmete.